

ČISTA VODA ZA ZDRAVI SVIJET

Na Svjetski dan voda 22. mart, potvrđujemo da je čista voda život i da naši životi zavise od toga kako štitimo kvalitet naše vode.

Kvalitet vode: Zdravi ljudi, Zdravi ekosistemi

Voda je osnova za život na zemlji. Kvalitet života direktno zavisi od kvaliteta vode. Dobar kvalitet vode podržava zdrave ekosisteme i stoga dovodi do poboljšanja ljudskog blagostanja. Međutim i loš kvalitet vode utiče na životnu sredinu i ljudsko blagostanje. Bolesti izazvane lošim kvalitetom vode za piće izazivaju smrt preko 1.5 miliona djece svake godine.

Kvalitet vodnih resursa je povećano ugrožen zagađenjem. Procijenjeno je da preko 2.5 milijarde ljudi živi bez adekvatne sanitacije. Svakog dana 2 miliona tona otpada i drugih efluenata se ispušta u svjetske vode. Problem je još izraženiji u razvijenim zemljama, gdje se preko 90% sirovog otpada i 70% netretiranih industrijskih voda ispušta direktno u površinske vode.

Mnogi od polutanata koji zagađuju naše vode imaju dugoročni uticaj na kvalitet vode i predstavljaju rizik po ljudsko zdravlje. Kao rezultat toga količine pijaće vode su ozbiljno reducirane. Takođe, sposobnost ekosistema da obezbijedi zdrav život je drastično umanjena, a u nekim slučajevima sa nepovratnim efektima. Posljedično, životna sredina je degradirana kroz smanjenje produktivnosti biomase, gubitkom biodiverziteta i podložnosti ka ostalim stresovima.

Mnogo je isplativije štititi vodne resurse nego ih prečišćavati nakon zagađenja. Zaštitom i održavanjem akvatičnih životnih sredina, obezbjeđuje se održivost ekosistema. Tako na primjer, funkcionalna prirodna močvara služi kao prirodni filter za nutrijente i toksične substance iz vode.

Potrebno je obezbijediti veća finansijska sredstva kako bi se zaštitili ekosistemi i preveniralo zagađenje vode. Finansiranje bi trebalo da podrži i bude komplementarno sa koncentrisanim inicijativama podizanja javne svijesti o pitanjima kvaliteta voda.

Kvalitet vode u svijetu koji se mijenja

Uticaj klimatskih promjena, kao što su česte/produžene poplave i suše predstavljaju buduće izazove po kvalitet voda, uz povećanje izvora zagađenja. Povećanje ljudske populacije, kao i promjena produkcije i povećanje industrijskih procesa, rudarstva, poljoprivrede i urbanizacije, praćene su ispuštanjem u životnu sredinu teških metala, radioaktivnih elemenata, organskih toksina i farmaceutskih proizvoda.

Produžene suše, posebno u fragilnim ekosistemima kao što su aridni i semi-aridni regioni smanjuju sposobnost ekosistema da razređuje zagađenu vodu u cilju održavanja balansa prirodne funkcije. U obalskim oblastima, ekosistemi kao što su grupacije morskih trava i koralni grebeni nestaju alarmantnom brzinom uslijed zagađenja vode. Ugroženi ekosistemi se ne mogu izboriti sa dodatnim stresom kao što je onaj koji prouzrokuju klimatske promjene. U nekim regionima, više od 50 procenata nativnih riba slatkih voda su pod rizikom od ekstinkcije, što se očekuje da bude i ostvareno uslijed uticaja klimatskih promjena.

Klimatske promjene i novi kontaminanti, dodatno prijete kvalitetu voda, kao i zdravlju ljudi i ekosistema.

Kako raste populacija, raste i broj ljudi koji migriraju iz sela u grad. Procjenjuje se da će oko 6.4 milijarde ljudi živjeti u gradu do 2050. godine, u odnosu na današnjih 3.4 milijarde. Ovaj ubrzani rast, ukoliko se ne bude adekvatno pratio kroz aktivno planiranje i finansiranje, predstavljaće dodatni izazov za očuvanje kvaliteta voda. Neadekvatna infrastruktura, kao i loše održanje postojeće, vodi do problema u upravljanju gradskim otpadom, kao i tretmanom i ponovnoj upotrebi otpada.

Prevenција zagađenja voda je isplativija nego njeno prečišćavanje nakon zagađenja.

Kvalitet vode „plaća“

Kvalitet vode i socio-ekonomska pitanja, kao što su siromaštvo i zdravlje ljudi su blisko povezana. Obezbjedivanje i održavanje sigurne pijaće vode i sanitacije, su centralna pitanja, kao i smanjenje siromaštva i poboljšanja kvaliteta života za milijarde stanovnika. Posvećena Milenijumskim razvojnim ciljevima (MDG), međunarodna zajednica je još uvijek daleko od postizanja cilja kojim se zahtijeva smanjenje na polovinu broja ljudi koji su bez pristupa vodi za piće i sanitaciji, do 2015.godine. Uprkos tome što je napravljen progres u postizanju ovog cilja, veliki broj ljudi je još uvijek bez pristupa zdravoj vodi za piće. 1.1 milijarda ljudi širom svijeta, još uvijek nema pristup poboljšanim sistemima snabdijevanja vodom i više od 2.6 milijardi ljudi nema pristup poboljšanoj sanitaciji, sa najvećim izazovima u dostizanju progressa u sub Sahari – Afrika.

Iako se procjenjuje da će više od 90% ukupne ljudske populacije koristiti poboljšane izvore vode za piće do 2015.godine, veliki trud je potreban da bi se postigli ciljevi sanitacije, prema Milenijumskim razvojnim ciljevima. Tokom 16 godina (period između 1990 i 2006) procenat ljudi bez pristupa poboljšanoj sanitaciji se smanjio za svega 8%. Uzimajući u obzir rast populacije, procjenjuje se da će oko 2.4 milijarde ljudi biti bez osnovne sanitacije do 2015 godine. Da bi dostigao Milenijumske razvojne ciljeve svijet treba da obezbijedi pristup poboljšanoj sanitaciji za 173 miliona ljudi u toku godine, što predstavlja godišnje 11.3 milijardi USD. Ovaj trošak predstavlja malu cijenu koju treba platiti u odnosu na milione spašenih života, poboljšani način života i zdravlja ljudi, kao i mnogih drugih brojnih benefita.

Ulaganja u sigurna postrojenja za snabdijevanje vodom i pristup sanitaciji se višestruko ekonomski isplati. Za svaki investirani dolar, porjektuje se 3-34 posto benefita. Benefiti se iskazuju preko štednje vremena i povećanja produktivnosti, do održavanja budžeta, koji obuhvata državne troškove liječenja. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) procjenjuje da će se postizanjem Milenijumskih razvojnih ciljeva pristup zdravoj vodi i sanitaciji, ostvariti ekonomski benefit od oko 84.4 milijarde po godini. Da bi se to ostvarilo, neophodno je da zemlje razviju održive politike upravljanja vodama i praksu, koja se odnosi na izazove

održavanja dobrog kvaliteta voda. Mjere bi trebale da uključuje sistematski monitoring vodnih tijela kao indikatora zaštite ljudskog zdravlja i postizanja sigurne sanitacije.

Čista voda je esencijalni sastojak ekonomskog rasta i razvoja – investiranje u vodu i sanitaciju ima visoke ekonomske i socijalne rezultate.

Zaštita kvaliteta vode: podijeljena odgovornost za zajednički benefit

Svi mi živimo nizvodno, stoga je zaštita vodnih resursa od zagađenja odgovornost svih nas. Ta odgovornost se ne može ostaviti samo javnim autoritetima. Svi sektori, javni i privatni, moraju preduzeti odgovarajuće i adekvatne aktivnosti u cilju prevencije zagađenja. Ono zahtijeva otvoreno uključivanje svih interesnih grupa, od individualaca i lokalnih zajednica, preko međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija i civilnog društva. Aktivnosti treba da budu podijeljene prema tipu vode koji se koristi i onih koji je koriste, tj. da li se radi o individualnoj osobi ili o korporaciji. Postoji hitna potreba za istraživanjima, monitoringu i procjenama kvaliteta vode na globalnom, regionalnom i lokalnim nivoima; koristeći integrisani pristup uzimajući vodeni basen kao jedinicu upravljanja.

Čista voda je život. Mi već imamo znanje i vještine, ali potrebna nam je volja za zaštitu voda. Ljudski život i prosperitet počivaju na našim aktivnostima, koje nam govore da ne budemo zagađivači ovog najdragocjenijeg resursa – čiste vode.

Kvalitet vode utiče na svakog od nas, a naši stilovi života utiču na kvalitet naše vode.

Zajednički napori u zaštiti kvaliteta voda za zajedničku dobrobit

EU Direktiva o tretmanu gradskih otpadnih voda ima za cilj zaštitu životne sredine od štetnih uticaja ispuštene otpadne vode iz gradova i nekih industrijskih sektora, a vodi računa i o pitanjima sakupljanja, tretmana i ispuštanja otpadnih voda iz domaćinstava, miješanju otpadnih voda i otpadnih voda iz pojedinih industrijskih sektora. Direktiva naročito daje obavezne nivoe tretmana prije ispuštanja vode. Za zajednice preko 2.000 ljudi, sakupljanje i tretman otpadnih voda se mora obezbijediti, kao i sekundarni tretman svih ispuštenih voda za zajednice od preko 2.000 ljudi i unaprijeđeni tretman za zajednice od preko 10.000 ljudi. Potrebno je prethodno odobrenje za ispuštanje svih otpadnih voda iz gradova, ispuštanja voda iz industrije za proizvodnju hrane i industrijska ispuštanja, u sistem sakupljanja otpadnih voda grada. Potrebno je pratiti funkcionisanje postrojenja za tretman i primanje vode, kao i odlaganje mulja i njegovo ponovno korištenje. Potrebno je kontrolisati i ponovno korišćenje tretiranih voda.

Kvalitet vode je ključ za zdravlje ljudi i svih ekosistema.